

Munkabiztonsági előírások

írásbeli ismertetése

Kedves Önkéntesünk!

Mielőtt tevékenységét megkezdi, felhívjuk figyelmét a legfontosabb munkabiztonsági és baleset-elhárítási előírásokra.

Megismertetjük néhány általános szabállyal és a munkabiztonsági Utasítás előírásaival.

Munkabiztonsági Utasítás

A fogadó szervezet belső szakmai szabályzata, mely meghatározott személyi, tárgyi követelményeket, a munkafolyamatokra vonatkozó rendelkezéseket, végrehajtásuk módját, a vezetők és munkatársak munkabiztonsággal összefüggő feladatait, valamint a munkabiztonsági eljárás szabályait tartalmazza.

Területi hatálya kiterjed:

- a fogadó szervezet minden telepített helyiségére és külső helyszínen végzett tevékenységekre.

Személyi hatálya kiterjed:

- a fogadó szervezet minden tagjára, alkalmazottjára, másodállásban és mellékfoglalkozásban, vagy egyéb jogviszonyban foglalkoztatott dolgozóra, illetve az közérdekű önkéntes tevékenységet végzőkre.

Munkabiztonsági oktatások rendje:

Az önkéntes tevékenységet végző az előzetes munkabiztonsági oktatásban való részvételi kötelezettségének oly módon tehet eleget, hogy a rendelkezésére bocsátott, a munkakörével összefüggő munkabiztonsági ismereteket tartalmazó tananyag elsajátítását írásbeli nyilatkozattal tanúsítja.

Munkabalesettel kapcsolatos tudnivalók

1. Baleset:

Az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid idő alatt következik be és sérülést, mérgezést vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetőleg halált okoz.

2. Munkabaleset:

Az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.

A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a fogadó szervezet által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri.

Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, amely a sérültet a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a fogadó szervezet saját vagy bérelt járművével történt.

Súlyos az a munkabaleset, amely

a) a sérült halálát (halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított 90 napon belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel összefüggésben életét vesztette), magzata vagy újszülöttjének halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását;

b) valamely érzékszerv (vagy érzékelő képesség) és a reprodukciós képesség elvesztését, illetve jelentős mértékű károsodását okozta;

c) orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülést, egészségkárosodást;

d) súlyos csonkulást, hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujjá nagyobb részének elvesztését (továbbá ennél súlyosabb esetek);

e) beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulást, bénulást, illetőleg elmezavart okozott.

A munkavállaló köteles a balesetét, sérülését, rosszulletét közvetlen vezetőjének azonnal jelenteni.

- a munkája során köteles a munkabiztonsági és tűzvédelmi előírásokat betartani.

Munkavédelmi és biztonságtechnikai gyakorlati oktatás tematikája

(általános)

Kedves önkéntesünk!!

A munka közben a dolgozók egészségét, testi épségét – kellő védelem, intézkedések hiányában – különféle károsodások érhetik.

A munkabiztonság célja a munkavégzés során bekövetkező sérülések, munkaártalmak elleni védelem, s ez által a dolgozók munkaerejének, testi épségének óvása.

A munkabiztonság a dolgozóknak, a munkának és a munkakörülményeknek egymásra gyakorolt hatását, kapcsolatait és összefüggéseit foglalja magában.

A munkabiztonság központja a dolgozó ember célja pedig, hogy a munkát könnyebbé, egészségesebbé és biztonságosabbá tegye, javítsa a munkakörülményeket.

Feladata: a dolgozók testi épségének védelme, egészségének megóvása a munka során keletkező ártalmaktól, műszaki, egészségügyi, jogi, szervezési, oktatási nevelési eszközök révén.

Mindez azonban csak a dolgozók tevékeny részvételével, közös munka keretén belül valósulhat meg, illetve lehet eredményes.

A munkavédelem területei:

1. Munkabiztonság
2. Foglalkozás-egészségügy

A munkabiztonsági kötelezettség kétoldalú, vonatkozik mind a fogadó szervezetre, mind az önkéntes tevékenységet végző dolgozóra.

A fogadó szervezet köteles:

- a biztonságos és egészséges munkavégzésre vonatkozó szabályokat ismerni és végrehajtani;
- a balesetek, valamint a foglalkozási megbetegedések megelőzésében tevékenyen részt venni;
- biztosítani, hogy a munkahelyek és munkaeszközök a munkavédelmi követelményeknek megfeleljenek;
- biztosítani, hogy a dolgozók a munkájukkal összefüggő munkabiztonsági ismereteket elsajátítsák, az előírásokat megtartsák és a szükséges védőfelszereléseket használják.

A dolgozó (önkéntes) köteles:

- a munkaköréhez szükséges, illetőleg azzal kapcsolatos szakmai és ennek keretében a munkabiztonsági ismereteket elsajátítani, munkája során alkalmazni;
- munkahelyén a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban megjelenni, és így munkát végezni;
- a rendelkezésére bocsátott gépet, berendezést, egyéb eszközt és anyagot munkakezdés előtt a számára előírtak szerint megvizsgálni, azt rendeltetés, valamint utasítás szerint használni és a részére meghatározott karbantartási feladatokat elvégezni;
- az előírt és rendelkezésére bocsátott védőeszközt rendeltetésének megfelelően használni;
- munkaterületén a fegyelmet, a rendet és tisztaságot megtartani;
- a munkavégzés közben észlelt veszélyt jelentő rendellenességet megszüntetni vagy felettesétől erre intézkedést kérni;

- a baleseteket, sérülést, rosszulletet, üzemzavart felettesének azonnal jelenteni.

Kedves Önkéntesünk!

Mielőtt munkáját megkezdi, felhívjuk figyelmét a legfontosabb munkabiztonsági előírásokra, megismertetjük néhány általános szabállyal.

- Az önkéntes csak abban a munkakörben dolgozhat, amellyel megbízták és az arra vonatkozó munkabiztonsági oktatást megkapta, csak azokat a munkagépeket és munkaeszközöket kezelheti, javíthatja, amelyre kioktatták és megbízták. Szeszes italt a munkahelyre bevinni vagy ott fogyasztani tilos!
- Tilos olyan munkát végezteni vagy végezni, amely bárkinek az életét, testi épségét vagy egészségét veszélyezteti.
- A munkahelyen tilos minden olyan magatartás (fegyelmezetlenség, játék stb.), amely a biztonságos munkavégzést akadályozza.
- A dolgozó munka közben elszenvedett balesetét – még a legkisebb sérülést is – köteles munkavezetőjének azonnal bejelenteni és azt a sérülési naplóba bejegyezni. Ha a sérült állapota olyan, hogy jelenteni képtelen, az a dolgozó köteles jelenteni, aki a balesetről legelőször tudomást szerez.
- Veszély esetén a munkát megkezdeni vagy folytatni nem szabad! Ha a dolgozó ilyen körülményt észlel, köteles munkáját azonnal abbahagyni és felettesénél a veszélyt jelenteni, és biztosítani, hogy senki a veszélyeztetett területre ne lépjen. A veszély elhárításáig a munkát megkezdeni nem szabad!
- Sok balesetet a rendetlenség okoz. A csúszásból, botlásból keletkező balesetek elkerülhetők a munkahelyi rend állandó betartásával. A közlekedési utakat, lépcsőket, vészkijáratokat, központi kapcsolók felé vezető utakat eltorlaszolni vagy elfoglalni még átmenetileg sem szabad.
- A gépeken lévő védőberendezéseket leszerelni, kiiktatni nem szabad. A védőberendezések és védőeszközök használata kötelező.
- Minden gépet, berendezést, szerszámot csak arra a célra szabad használni, amely célra szolgál. Csak olyan módon szabad vele dolgozni, hogy azzal a munka biztonságos módon legyen végezhető.
- A padlóra kiömlött vizet, olajat vagy egyéb más vegyszereket vagy anyagot fel kell törölni.
- Minden olyan esetben, ahol géphibásodás fordul elő, vagy elektromos dugaszolóaljzatok, kapcsolók vagy csatlakozó vezetékek meghibásodnak, kötelesek azonnal jelenteni, illetve a gépet azonnal üzemem kívül helyezni.
- Munkavégzésnél a technológiai műveleti (gépkezelési, karbantartási) utasítás betartása kötelező!

Kézi szerszámokra vonatkozó munkavédelmi előírások:

A dolgozó köteles kézi szerszámait, munkaeszközeit, a munka megkezdése előtt megvizsgálni. Dolgozni csak kifogástalan állapotban lévő szerszámmal és munkaeszkőzzel szabad.

Hibás szerszámokat és munkaeszközöket, szemmel láthatóan nem teljesen ép szerszámokat a használatból azonnal ki kell vonni.

TŰZVÉDELMI ELŐÍRÁSOK

OKTATÁSI ANYAGA

I. TŰZVESZÉLYESSÉGI OSZTÁLYOK:

„A” fokozottan tűz- és robbanásveszélyes (pl. benzin, oldószerek és ezek tárolói, gázpalack gázmérő, akkumulátor helyiségek),

„B” tűz- és robbanásveszélyes (pl. asztalos műhelyek porkamrái stb.)

„C” tűzveszélyes (pl. raktárak, könyvtárak, egyes műhelyek, stb.)

„D” mérsékelten tűzveszélyes (pl. tantermek, irodák, gáztüzelésű kazánház, stb.)

„E” nem tűzveszélyes (pl. folyósók, mosdók, WC-k, stb.)

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóságához tartozó épületek a „D” Tűzveszélyességi osztályba tartoznak.

II. ÁLTALÁNOS TŰZVÉDELMI SZABÁLYOK:

1. A használatra vonatkozó általános tűzvédelmi szabályokat a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság épületeire vonatkozó Tűzvédelmi Szabályzat részletesen tartalmazza, amit mindenki maradéktalanul köteles betartani.
2. A különböző helyiségeket, tereket csak az eredeti rendeltetésüknek megfelelően szabad használni. Ettől eltérni csak az illetékes vezető írásbeli engedélye alapján az abban meghatározott szabályok maradéktalan betartásával szabad.
3. „A” – „B” tűzveszélyességi osztályba tartozó anyagot alkalmasszerűen csak a szabadban, vagy hatékonyan szellőztetett helyiségben szabad használni, ahol egyidejűleg gyújtóforrás nincs.
4. Minden munkahelyen a tevékenység közben és annak befejezése után ellenőrizni kell a tűzvédelmi használati szabályok megtartását és a szabálytalanságokat meg kell szüntetni.
Az ellenőrzés terjedjen ki: pl.
 - A tűzjelzés lehetőségére.
 - A kiürítési (menekülési útvonalak, folyósók, lépcsőházak és egyéb közlekedő terek) útvonalak szabadon tartására.
 - Tűzcsapok, tűzoltó készülékek, felszerelések meglétére, hozzáférhetőségükre.
 - Oltóvíz kivételi helyek megközelíthetőségére.
 - Tevékenység befejezése után villamos- gép, berendezés, készülék kikapcsolt állapotára.
 - Fűtőberendezések előírt használatára.
 - Dohányzás szabályainak betartására.
 - A tevékenységhez feltétlen szükséges anyagmennyiség szabályos tárolására, stb.
5. Tűzveszélyes tevékenységet tilos olyan helyen végezni, ahol az tüzet vagy robbanást okozhat. Állandó jellegű tűzveszélyes tevékenységet csak a tűzvédelmi követelményeknek megfelelő, erre a célra alkalmas helyen, - alkalmasszerű tűzveszélyes tevékenységet csak írásbeli engedély alapján az abban meghatározott szabályok betartása mellett szabad végezni. (Részletesebben lásd a Tűzvédelmi Szabályzatban.)

6. Égő dohányneműt, gyufát és egyéb gyújtóforrást tilos olyan helyre tenni, illetve ott eldobni, ahol a tüzet vagy robbanást okozhat.

Az Igazgatóság épületeiben a kijelölt dohányzó-hely kivételével dohányozni tilos!

7. Az épületekben, helyiségekben és szabadterén még átmenetileg sem szabad:

ELTORLASZOLNI:

- a villamos berendezés kapcsolóját
- a közmű nyitó- és zárószervezetét
- a tűzvédelmi berendezést, felszerelést és készüléket

LESZŰKÍTENI:

- a közlekedési utakat
- ajtókat, ajtónyílásokat

8. A helyiségekben csak olyan fűtési rendszer használható, amely rendeltetésszerű működése során nem okoz tüzet vagy robbanást. Csak engedélyezett típusú, kifogástalan műszaki állapotú tüzelő- és fűtő berendezést szabad használni.

A rendszeresített fűtés mellett kiegészítő fűtés (pl. hőszugárzó, stb.) csak az illetékes vezető írásbeli engedélye alapján, az abban meghatározott szabályok maradéktalan betartásával használható.

9. Közcsatornába vagy szikkasztóba éghető gázt, gőzt vagy folyadékot, valamint az ilyen anyagot oldott állapotban tartalmazó szennyvizet, a vízzel vegyi reakcióba lépő és éghető gázt fejlesztő anyagot bevezetni nem szabad.
10. Világító berendezést, eszközt úgy kell elhelyezni, rögzíteni és használni, hogy az a környezetére tűzveszélyt ne jelentsen.
11. Villamos berendezés és éghető anyag között olyan távolságot kell megtartani vagy olyan hőszigetelést kell alkalmazni, hogy az az az éghető anyagra gyújtási veszélyt ne jelentsen.
12. Villamos gépet, berendezést és egyéb készüléket a tevékenység befejezése után ki kell kapcsolni, használaton kívül helyezésük esetén a villamos hálózatról le kell választani. A tűzjelzés zavartalansága érdekében a fővonalú távbeszélő készülékek mellett a tűzoltóság hívószámát **105**-ös, ill. az általános segélyhívó számát **112**-es jól láthatóan fel kell tüntetni.

III. A TŰZOLTÁSRA VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK:

1. Kezdődő, még nem kiterjedt tűz esetén a rendelkezésre álló alkalmas eszközökkel meg kell kísérelni a tűz eloltását mindaddig, amíg az a személyi biztonságot nem veszélyezteti.
2. Aki tüzet vagy annak közvetlen veszélyét észleli, illetve arról tudomást szerez az késedelem nélkül köteles a tűzoltóságnak a **105**-ös vagy a **112**-es általános segélyhívó telefonszámon bejelenteni.

A tüzeset bejelentésekor be kell mondani:

- a tüzeset pontos helyét (utca, házszám, emelet, ajtószám, stb.),
 - mi ég,
 - mi van veszélyben,
 - emberéletet veszélyeztet-e,
 - a bejelentő nevét, a bejelentésre használt telefon számát.
3. A tűz jelzésének hallatára az épületben tartózkodók kiadott tűzriadó tervben foglaltak alapján az épület kiürítését végrehajtani. Gondoskodni kell arról, hogy a tüzesetről az épületben tartózkodók időben tudomást szerezzenek, és biztonságosan elhagyhassák az épületet.

4. A tűzoltóság közreműködése nélkül eloltott, illetve az emberi beavatkozás nélkül megszűnt tüzet is be kell jelenteni a tűzoltóságnak és a helyszínt a tűzvizsgálat vezetőjének intézkedéséig változatlanul kell hagyni.

IV. TŰZVÉDELMI SZABÁLYTALANSÁGOKÉRT FELELŐS SZEMÉLYEK SZANKCIONÁLÁSA:

1. A tűzvédelmi szabályokat, előírásokat mindenki külön felhívás nélkül köteles betartani, illetve végrehajtani.
2. Aki a tűzvédelmi előírásokat megszegi és cselekménye súlyosabb elbírálás alá nem esik, az szabálysértést követ el és a szabálysértési eljárás keretében kiszabott pénzbírsággal sújtható.
3. Aki a Tűzvédelmi Szabályzat előírásait megszegi és cselekménye súlyosabb elbírálás alá nem esik, az fegyelemsértést követ el és vele szemben fegyelmi eljárás keretében megfelelő szankció kiszabására van lehetőség.

V. KÉZI TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK HASZNÁLATA:

1. **Porral oltók:** A különböző tűzosztályok tüzeinek oltására alkalmasak.
 - A tűzosztály: szilárd, általában szerves eredetű olyan anyagok tüze, melyek lángolás (vagy izzás, parázslás) kíséretében égnek.
 - B tűzosztály: éghető folyadékok tüzei.
 - C tűzosztály: éghető gázok tüzei.

Az Igazgatóságon, ill. tájegységi irodákban stb. leggyakrabban előforduló tűzoltókészülékek: **A – B – C** porral oltók, amelyek az **A – B – C** tűzosztályba tartozó anyagok tüzeinek oltására kiválóan alkalmasak. Ezen túl 1000 V feszültségig a feszültség alatti berendezések tüzeinek oltásánál is biztonsággal felhasználhatók. A készülékek kezelési utasítása a készülék palástján jól látható és olvasható. Számítógépek oltásához ne használjuk! Kárt okoz!

2. **Szendioxiddal oltó:** széles területen használható, a feszültség alatti berendezés tüzeinek oltására is biztonságosan alkalmazható. Kezelési utasítása a készüléken jól látható, olvasható. Számítógépekhez is jól alkalmazható.

VI. TŰZ ESETÉN ELŐFORDULÓ VESZÉLYEK:

Tűzesetknél a leggyakoribb halálok a füst és csak másodsorban a hő.

A tűzesetknél keletkező füst egy látható részből – ami a tájékozódást nehezíti – és egy láthatatlan részből áll, ami különböző mérgező anyagokat tartalmaz.

Szénmonoxid majdnem minden tűznél keletkezik. Ez egy színtelen, szagtalan gáz és senki nem tudja megmondani, hogy jelen van-e. A szénmonoxid belélegzése az ítélőképességet úgy befolyásolja, hogy a veszélybe került személy irracionális menekülési lehetőségekkel próbálkozik. A szénmonoxid belélegzése után egy ablak kinyitására, egy kilincs lenyomására is képtelenné válik az ember.

A tűz folyamán keletkező égésgázok forróak, ezért fölfelé szállnak. Ebbe a közegbe került ember a hőségtől és a halálos égésgázoktól a menekülési útvonalon a padozat közelében mozogva van nagyobb biztonságban.

A forró füstgázok a mennyezetig terjednek, lépcsőházak legfelső légtérében akkumulálódnak, egyre forróbbá válnak. Ha ezek a gázok elérik a gyújtási pontjukat, akkor a tűz terjedése robbanásszerűen felgyorsul. Mindezek okán a mennyezet alatt és a felső rétegekben vastag, fekete füst halmozódik fel, ezért gyorsan kell menekülni.

Meghatározott anyagok (különösen műanyagok) égésekor olyan mérgező füst keletkezhet, hogy azt belélegző ember már néhány belélegzéstől eszméletlen állapotba kerülhet.

A veszélyhelyzetben történő cselekvés általános szabálya:

- A füst alatt a padozat közelében kell mozogni.
- A füsttel telített légtérben való mozgást jelentősen segítheti, ha valamit (bevizezett ruhát, törölközőt, pólót stb.) a száj és az orr elé helyezünk, mert mint mechanikai szűrő a hőt mérsékeli, a füstszecskéket pedig távol tartja.
- Ha a mennyezet alatt vastag, fekete füst gyűlt össze, akkor gyorsan kell menekülni.
- Tűzesetnél az értékes tárgyak mentésével foglalkozni, a menekülésben késlekedni nem tanácsos.
- Ha a füst már a padlóig felhalmozódott, másik menekülési utat kell keresni.
- Ha kiderül, hogy valahol egy személy van bezárva, akkor közte és a tűz közötti ajtók, ablakok becsukásával a tűz nem jut elegendő oxigénhez, ezért az égés lassúbb lesz és a füst – hő és lángterjedést is akadályozzuk. A helyiségben található anyagokkal az ajtók réseit el kell tömíteni, így a füst és a hő bejutása megakadályozható. Ezután a helyiség szabadba nyíló ablakainak kinyitásával friss levegőt engedhetünk a helyiségbe. Ha mindez fordítva történik, akkor az égés fokozódhat.
- Ha valahol egy személy be van zárva, segítségért kell kiáltania és közben körül kell néznie, végig kell gondolnia, hogy van-e más menekülési útvonal. Ez lehet pl. az erkélyen, a párkányon át a tetőre, vagy függönyből, takarókból, lepedőkből, stb. készített alkalmi kötél segítségével udvarra, teraszra stb., amit a tűz nem veszélyeztet.
- A mentésre váró személy a mentést végző tűzoltók figyelmét egy ing, vagy más ruhadarab kiakasztásával is felhívhatja.

A fentebb említett munkabiztonsági és tűzvédelmi szabályok ismerete nélkülözhetetlen és fontos a munkabalesetek, ill. tüzesetek megelőzése szempontjából. Minden **s közérdekű önkéntes tevékenységet végzőnek** balesetmentes, rendkívüli eseménymentes munkát és jó egészséget kívánok.